

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Hermanni Conringii De Antiquitatibus Academicis Dissertationes

Conring, Hermann

Helmeftadii, 1674

Svpplementvm XXXVI. Ad pag. LXVII.

urn:nbn:de:hbz:466:1-12929

faciano epistolarum volumine, non multum Latiniore, est 134. Non enim, quod jam ante docuimus, haecenus vel Galliae sive monasteria sive Episcopia habuerant ullas literarum scholas. Etenim Tomo, quidem primo Antiquorum Galliae Conciliorum Sirmondus pag. 205 inseruit Remigii Remorum Episcopi Epistolam, scriptam circa annum Christi 524 ad Fulconem Episcopum, ubi illum arguit, quod *Leuitas fecisset, presbyteros consecrasset, archidiaconos instituisse, ut & primicerium scholae clarissimae militiaeque lectorum.* Verum vox *schola* non minus ac *militia* ibi accepta est illo sensu, quo in Codice Justiniano aliisque sequioris illius aevi scriptis passim in usu fuit. Similiter in Turonensi Concilio II, habito anno Christi 567, quod idem inseruit Sirmondus pag. 334, vox *schola* significat dormitorium. Haec enim verba sunt: *Nec liceat Monachis cellas habere communes, ubi aut bini commaneant, aut peculiare reperiri possint, sed schola labore communi constituatur, ubi omnes jaceant, aut Abbate aut Praeposito gubernante.*

SUPPLEMENTVM XXXVI.

Ad pag. LXVII.

Diploma Caroli Magni Osnabrugensi Episcopatu daturum habetur integrum etiam in *Codice Donatton. piarum* Auberti Miræi. Idem verò subjungit ibi illustrationis vice, (ut nempe appareat, isthoc aeo Episcopos scholis habendis dedisse operam) nonnulla ex Historia manuscripta Vitæ Notgeri Episcopi Leodicensis. Quoniam illa ad nostrum hoc pertinent institutum, nec alibi fortasse reperiuntur, omnia huc referemus. Verba igitur ipsamet ita se habent. *QUANTA fuerit Notgero in educandis pueris, Scholaribusque disciplinis instruendis, sollicitudo, hinc probatur, quod semper, dum in via pergeret, longè seu prope, scholares adolescentes secum*

secum ducebat, qui sex Capellanis suis, sub arctissima parèrens disciplina: quibus etiam librorum copiam, cum ceteris scholaribus utensilibus, circumferri faciebat. Sicque fiebat, ut quos plerumq; rudes & illitteratos à claustro abduxisset, ipsos, quos prius magistros habuerant in litterarum eruditione, redeuntes superarent. Cujus eruditionis occasione, plurimi eorum etiam in religionis ac sanctitatis disciplina circa eum intantum profecerunt, ut idonei fierent rectores Ecclesiarum. Ex illis quippe multa civitates gavisa sunt se habere Pastores: quarum Salisburgensis ecclesia Archiepiscopum habuit Gombertum: Cameracensis duos alterum alteri succedentem, Rothardum, & Erluinum: Verdunensis Haimonem, (qui Haimo, magistrum sequens, in urbe Verdunensi monasterium B. Mariae Magdalene & S. Mauri postea construxit) Tullensis ecclesia Hezelonem: & Trajectensis Adelbonadum. Licet à multis etiam aliis, Episcopalem gradum non assecutis, qui sub eo nihilominus coaluissent, quam plurimæ correctæ sunt ecclesiæ. Ex quibus Durandus, postea Leodiensis Episcopus, Babenbergensem ecclesiam religionis & artium disciplina illustravit. Ogbertus, cum quibusdam aliis secum hinc abductis, Aquensium clericorum vitam perniciosè licentiæ contagio depravatam, ad sanctæ religionis statum pro posse reduxit. Quid de Hulbodo dicamus? qui Parisios veniens, S. Genouesæ Canonicis adhesit, & in brevi multarum scholarum instructor fuit. Idem postea sub Pontifice Baldrico Pragæ, Bohemiæ civitatem, transmissus, cum nonnulla ibidem Christiana religionis documenta dedisset, ad nos iterum cum honore remeavit. Multi quoque alii sub tanto patre educati, religione ac studiis liberalibus diversa illustrare loca: quorum vita religiosi moribus & doctrinis insignita, paternæ probitatis evidens est documentum. Hæc Autor ille. Non obscurum autem hinc est, etiam hunc Leodicensem Episcopum ferè hæsisse intra pue-

rorum institutionem. Et vero nec ipsum insigni polluisse aliqua eruditione, etsi inter coævos hoc nomine magni fuerit æstimatus, produnt ab illo conscriptæ historiae S. Landoaldi & S. Remacli: quæ reperiuntur in Surio ad diem XIX Martii, & III Septembris.

Nec verò hic Leodicensis Notgerus idem est cum uno trium illorum, qui in Monasterio S. Galli istius nominis inclaruerunt: utpote quum ille Carolo Crasso imperante hi Ortonis Magni & successorum ævo vixerint. Quin imo ut obiter addam, hi etiam tres pro temporis quidem captu habiti sunt perquam docti, respse tamen multum absuerunt à vera illà laude. Magna scilicet olim fuit in existimatione Scholæ literariæ nomine Monasterium S. Galli: quin videtur ad Fuldensis Cœnobii gloriam assurrexisse. Etsi vero haud negarim, præ aliis quampluribus cœnobiis hoc habuisse haud paucos rarâ pro seculi ratione doctrinâ instructos, sic satis quoque eximiam & locupletem sibi insignium librorum Bibliothecam conquisiverit, scholam tamen instituisse doctrinæ illustrioris sive Sacræ sive Secularis haud perinde certum est: sed videtur, libris antiquorum lectis, modò hunc modò quem alium, ad exemplum doctorum quorumque illius Cœnobii, proprio, quod ajunt, Marte sibi doctrinæ aliquid comparavisse. Et sane si vera sunt quæ scripsit Conradus de Habaria *l. de casibus S. Galli cap. 1.* valuit olim Cœnobium hoc doctrina sic satis eximia. Is sane tradit, ibi sic *spiritualem effuluisse disciplinam, ut non solum Benedicti regulam, verum etiam Philosophiam totam, ad unguem usq. investigarint; theoreticam, Platonis, Socratis, Aristotelis, Hippocratis, Boëti omnesq. investigaverint rivulos, ut in suis metris non Philosophi solum sed etiam Poëtae fuerint.* Verum hoc præconium fidem superat.

superat. Legere tamen operæ fuerit pretium, quæ uterque Eckardus libellis *de casibus S. Galli & de vita Notkeri* jam olim, & avorum ætate de monasterii hujus doctrina Bruschius in opere *de Monasteriis*, & post illum Stumpfius *Helveticarum rerum præclari operis libro quinto*, sic satis prolixè commemoraverunt. Nec enim illa hîc repetere, nostri hujus instituti patitur ratio.

Jam tum antè autem etiam facti sumus, Notgerum Leodicensem Crasso Carolo fuisse coævum: ideoque ne ea quidem quæ de illo retulimus ad Caroli Magni faciunt tempora. Addemus igitur proinde nunc aliquid quod isthuc pertineat. Theodulphus scilicet Aurelianensis Episcopus in suo quod habuit Dicoesano Concilio, Salvatoris nostri anno DCCCXVII, cujus canones sunt inserti *Tomo secundo Conciliorum Gallie*, hosc duos sanxit. XIX. *Si quis ex presbyteris voluerit nepotem suum, aut aliquem consanguineum, ad Scholam mittere, in Ecclesia sanctæ Crucis, aut in Monasterio sancti Aniani, aut sancti Benedicti, aut sancti Lofardi, aut in cæteris, de his cœnobiis quæ nobis ad regendum concessa sunt, ei licentiam id faciendi concedimus.* XX. *Presbyteri per villas & vicos scholas habeant & si quilibet fidelium suos parvulos ad discendas litteras eis commendare vult, eos suscipere & docere non renuant, sed cum summa caritate eos doceant, attendentes illud quod scriptum est: qui autem docti fuerint, fulgebunt quasi splendor firmamenti, & qui ad justitiam erudiunt multos, fulgebunt quasi stelle in perpetuas aternitates. Cum ergo eos docent, nihil ab eis pretii pro hac re exigant, nec aliquid ab eis accipiant, excepto quod eis parentes caritatis studio sua voluntate obrulerint.*

SUPPLEMENTVM XXXVII.

Ad pag. LXVII.

Ludovicum Caroli Magni filium pietatis exercitia in
 Qq 2 Clero